

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A pápa és Magyarország!

Arad, szeptember 21.

Az összes egyházpolitikai mozgalmak, melyek az utóbbi években hazánk belbékejét fenekestül fölkaavarták, az elkeresztelési kérdés, a papság nyílt ellenszégülése a törvények- és rendeletekkel szemben, a nyílt és titkos agitációk főpapi értekezleteken, katolikus nagygyűléseken és a templomok szószékein, a polgári házasság és világi anyakönyvvezetés intézményének sürgős megvalósítása iránt támadott kényszerhelyzet, az ez ellen szervezett főrendi ellenzék a bécsi feudálklerikális körök szervezkedése és beavatkozása közügyeinkbe, a görög katolikus pópáknak felbujtatása az ő hazafias főpapjaik ellen, a horvát papságnak Strossmayer püspök vezetése alatti magyarellenes magatartása és propagandája, a kath. panszláv lelkesység üzelmei, szóval az egész nemzetiségi forrongás, mely a klerikális ellenhatással egyidejűleg keletkezett s párhuzamosan támadta közéletünk békéjét s a most legutóbb egész meztelenségében nyilvánvalóvá lett lázadás a magyar alsó klerusnak a főpapság tekintélye és befolyása ellen mindezen a mi hazánk békés prosperálására nézve oly veszélyes kihatásoknak egyetlen egy okozati kuforrása van: a *Magyarország, a magyar nemzet iránt ellenséges pápa.*

E tétel a felforgó tények tanúsága

mellett bővebb igazolásra nem szorul, annyira nyíltan és következetesen üzte a Vatikán a magyarországi viszonyok célzatos bonyolítását, annyira ellenséges volt a római kuriának minden ténye is intézkedése a magyar nemzet érdekeivel szemben, hogy e politikájának természete és céljai iránt kétség fön nem foroghat.

Ehhez képest, ha szokatlanok és meglepők is voltak *Samassa* József egri érsek azon nyilatkozatai, melyeket a delegációk külügyi albizottságának szerdai ülésében tett: egy *hazafias magyar* főpap és államférfiu részéről, ki állásánál fogva egyszersmind törvényhozója is hazájának, igazoltak valának azok és becsületére váltak a jeles egyházfőnek.

A betegeskedő pápa az emberi élet legvégső határán minden pillanatban befejezheti földi pályafutását, és előbb ma, mint holnap következhetik be az új pápa választásának eshetősége. Ennek pedig nem szabad váratlanul érnie azt a kormányt, mely Magyarország érdekeit is hivatva van *kifelé* megoltalmazni. Természetes ugyan — hiszen másképp nem is tehette — hogy Kálnoky az egri érsek kérdéseire, ha megtett-e mindent arra nézve, miszerint bekövetkezhető pápa-választásnál a monarchia érdekei megóva legyenek, azt felelte, hogy igen megtett mindent, s résen lesz, hogy ha rákerül a sor, még azon felül is elkövesse a lehető. De hát az ilyféle válaszok sablonszerűek, és Kálnoky gróf az ő ultramontán osztály-

tanácsosával és a hirhedt római nagykövetével, ki *Samassa* szerint *„méltóságos felületességgel”* jár el hivatalában, inkább toltta az ellenséges vatikáni politika szerkerét, semhogy a kerekeit kötötte volna.

Samassa föllépését különben azért is örömmel üdvözölhetjük, mert kittünik abból, hogy főpapjainknak legalább hazafiasabb része tisztában van a helyzettel, s épen nem hajlandó holmi kenetteljes jezsuitikus frázisok burkában magát a tallán papság fondor politikájának eszközül oda dobni, hanem Pázmán méltó utódként első sorban magyarnak érzi magát, szereti magyar hazáját s van benne anynyi patriotizmus, hogy egy vörös sipkátért a magyar egyházat ki nem szolgáltatja a magyar nemzet leghalálósabb ellenségének, a *római kuriának*.

BELFÖLD.

A Vatikán és a polgári házasság.

Az „*Asservatore Romano*”, a Vatikán lapja, mint a N. Fr. Pr.-nek Rómából táviratoszáka, azt írja, hogy az egyház, amennyiben a házassági törvények megnyerik a szentesítést, megadással fogja ezeket tudomásul venni.

Egyházpolitikai diverzió.

Hódossy Imre, a nemzeti párt tagja ily ozim alatt vezérocikket irt a párt lapjában, a Nemzeti Újságban. E cikkben is az állittatik a kormánypartról, hogy mindenütt utját állja a nemzeti követelményeknek, és

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az aradi színház jubileuma.

— Az „Aradi Közlöny” Eredeti tárczája. —

Az idő, ez az örök mozdony, mely kíméletlen gyorsasággal, feltartóztatlan erővel rohan mindig előre és előre, fehér hajszálakat növelve fejünkön, barázdákat szántva arcunkra, talán nem is tudja, milyen végtelen emlékeztetes napok történetét hordja méhében.

Hány fényes napja veszett már el az idő tengerének, melyre a messi mult távolsága eltörhetetlen súlyjal, sűrű fátyollal nehezedik, közéletünknek is hány, talán mindenkit érdeklő ténye vezetett be a napok örökké való egymásutánjába?

Ilyen, ránk és közéletünkre felette fontos és eléggé meg nem becsülhető, kulturális szempontból pedig minden más fölé helyezendő, a művelődés nehezebb, magasabb titkait terjesztő intézmény létesítése ulti t e g n a p megvalósításának h u s z é v e s fordulóját.

Belékapok az idő folyton forgó kerekének küllőibe, hogy megállítva pár rövid perczre, elmondjam, felidézve a multnak szép napját, jelenlegi színházunk husz év előtt történt megnyitását.

Arad városának már akkor is hálás közönsége volt a színművészetet illetőleg, midőn még a régi színházban játszottak a városunkban megtelepült felkentjei a művészetnek.

A színházjáró publikum műzilsének fejlődésével együtt nőttek igényei is és így a régi színház rozzant belsejének és kényelmetlen néző-helyei, a színpad elkopott és fosz-

ladozásnak indult díszletei, a nézőtér csekély belterülete, már a hatvanas évek elején, azt az általános óhaját ébresztette fel a közönségben, hogy egy új, a város tekintélyének méltó színházat kellene építeni.

Egy új színház építése nyilvános helyeken közbeszéd tárgyát képezte, de jó darab ideig senki sem akadt a polgárság közül, ki az általános érdeklődést helyes mederbe tudta volna terelni, mely szerint az ige testté váljék.

Az általános óhajnak szinte természetsszerű következménye volt, hogy *Atzéli Péter* indítványára már 1870 ik évben a közgyűlés elhatározta egy nagyobb kölcsön felvételét, melyből a város tekintélyének megfelelő bérhással kapcsolatos színház építtessék.

A színházépítő bizottságból azóta sokan elhaltak, a most is élő és szereplő egyének közül benn voltak a bizottságban: *Atzéli Péter* mint elnök, *Hász Sándor*, *Lukácsy Miklós*, *Salacz Gyula*, *Szalay Antal*, *Antal*, *Varjassy József*, *Szentpétery Antal*, *Institőr is Kálmán* és *Mittelmann T.*

Három évi építés után, 1874 szeptember 21-én nyitották meg nagy ünnepélyességgel az új színházat, melyen *Ő felsége a király is megjelent*.

A színház megnyitására a pesti nemzeti színház tagjai, a prolog megírására pedig *Szász Károly* kérettek fel.

Az ünnepélyre a szomszéd törvényhatóságokon kívül meghívtattak a magy. tud. Akadémia, a Kisfaludy Társaság és a pesti napisajtó képviselői.

A megnyitó díszelőadás színlapja a következő szövegű volt.

Dísz előadás.

Az aradi városi színház ünnepélyes megnyitásának sorrendje.

Hétfőn, 1874. évi szept. 21-én.

Nyitány. *Erkel Ferenc* „*Hunyady László*” című dalművéből. Előadja a zenekar.

Prolog. *Szász Károlytól*, Szavalja *Prielle Kornélia*, a budapesti nemzeti színház tagja.

Hymnusz. *Kölcsey Ferenc*től. Zenéjét szerző *Erkel Ferenc*, éneklí az aradi dalárda.

A budapesti országos nemzeti színház tagjai által:

A mátrai vadászatt.

Eredeti vigjáték 8 felv. Irtá *Fáy András*. (Rend. Feleki.)

Személyek:

Gróf *Kesényi Aurel* Feleki
Camilla neje Lendvainé
Mathild huga Helvey Laura
Báró *Böhényi Lajos* Náday
Bokros *Kelemen* Szigeti József
Portiunkula neje Szathmáryné
Ferencs fiuk Eöry
Penke szobaleány Szigeti Jolán
Szervász vadász Benedek

Színhely Máttra tövében a gróf birtoka.

Kezdete 8 órakor.

Ő felsége a király, *Albrecht, József* és *János* főherozegek, valamint *Szende Béla* akkori honvédelmi miniszter kíséretében fél 8 órakor jelent meg.

hogyan a kulturharcot azért idézte elő (?), hogy egyházpolitikájával háttérbe szorítsa a nemzeti követelményeket.

Ha ez igaz, akkor csak azt nem értjük, hogy a Windischgrätz herceg, Szecheny Antalok és Pálffy Mór grófok mi az Isten csodájáért harcoltak annyira a kormány egyházpolitikája ellen. Hiszen ha igaz, hogy az egyházpolitika háttérbe szorítja a nemzeti követelményeket: akkor ezeket a fent tisztelt urakat miért láttuk egy táborban — Hódossy Imrével?

Abban igaza lehet Hódossynak, hogy az egyházpolitika úgy feldulta az ellenzéki pártokat, hogy ezen ellenzéki pártok akció-képessége saját legfőbb céljaik, tudniillik a nemzeti követelmények tekintetében egészen megbénult.

Es ilyen pártokra bizza az ország az állítólagos nemzeti követelményeinek kivívását, melyet egy kormányjavaslat, az egyházpolitika egyszerre feldönt és megbénít?

Feljegyezzük magunknak ezt a — jellemzést.

Román kérdés a delegációban.

— A külügyi albizottságból. —

Tegnap táviratban ismertettük, vezércikkben is méltattuk azt az érdekes vitát, mely a magyar delegáció külügyi albizottságában az ugynevezett „román kérdés” és ezzel kapcsolatban a külügyminiszternek adandó bizalmi nyilatkozat körül forgott.

Az ügy fontosságát tekintve, itt adjuk az egész diskusziót.

Falk Miksa dr. előadó úgy hiszi, hogy miután az u. n. román kérdés feletti diskuszió az albizottság tárgyalásaiban oly jelentékeny szerepet játszott, a jelentésben is részletesen meg kell róla emlékezni. Mivel azonban a monarchia külügyi politikája sem alapjára, sem irányára nézve a legutóbbi delegáció óta nem változott, és változás, a miniszter nyilatkozatai szerint itélve, jövőre sem várható; mivel továbbá a miniszter tegnapi beszédében kifejezetten biztosította az albizottságot arról, hogy az osztrák-magyar monarchia érdekei mellett mindenkor Magyarország érdekeit is gondosan szem előtt fogja tartani, az előadó, megfelelően annak az eljárásnak, melyet már évek során át tanusított a bizottság, indítványozza, terjesztessék a külügyi albizottság nevében a plenum elé azon

Midőn ő felsége távozott a színházból, az öt kikísérő bizottságnak eme emlékeztető szavakat mondotta:

— A színház és a jelen volt díszes közönség oly szép és meglepő, hogy az bármely székvarosnak is becsületére válnék.

A megnyitó előadásra a budapesti összes magyar és német politikai lapok, valamint a bécsi „Neue Freie Presse” külön tudósítókát küldtek le.

Második napon, az az szeptember 22-én tartott díszelőadás „Az ajtó tárva vagy zárva legyen” francia és „Egy szellem dús hölgy” eredeti egy felvonásos vígjátékot adtak elő a budapesti színészek, a két darab között Odry Lehel dalművész énekelt. A színház a második napon is szorongásig megtelt.

A két díszelőadás 3121 frtot jövedelmezett, melyből a színházi zenekar hangszerei, a színpadi butorok, és egyéb a két díszelőadásal járó költségek fedeztetek.

Majdnem egy negyedszázad telt el azóta. Azok a remények, melyek e két napon fogantak, fényesen teljesültek. Színházunk művészi nivója, tulszárnyalva az összes vidéki színházakét, versenyre kel a nemzeti és népszínház művész erőivel.

Hogy Arad mindig Mekkája volt a művészeknek, arra nézve legeklatásabb példa a fővárosban működő számos kiváló és a művészet tetőpontjain álló színésznők, kiknek tehetőségük bölcsőjét nálunk ringatták.

Tovább, csak tovább azon az uton, melyen az első husz év alatt haladtunk a megnyitás perzektől és akkor színházunk jubileumi mindig kimagasló napjai lesznek színesztörténetüknek.

javaslat, hogy a t. országos bizottság, miként évek során át, úgy most is a miniszter ur által követett külügyi politika iránti helyeslésének, valamint az ezen politika vezetője iránt elismerésének és bizalmának kifejezést adni, a külügyminiszteriumnak 1895. évi költségvetését pedig általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni méltóztassék.

Apponyi Albert gr. elvbarátaival együtt önállóan fog állást foglalni a felmerült kérdésekre nézve és így nem érsi magát hivatva arra, hogy a jelentés tartalmára befolyást gyakoroljon. De megjegyzi, hogy a romániai ügyek dolgában elért eredményt, t. i. a miniszter eddigi eljárásának egyszerű helyeslése, midőn egyuttal konstataljuk, hogy a már 1892-ben kifogásolt helyzet azóta nem javult, nem áll arányban azzal a nagy emphazissal, melylyel a t. többség mérvadó tagjai ezt a kérdést megindították. Szólok kétli, hogy a diskussió, — ha ilyen csekély eredményre vezet, — az ügyre nézve haszonnal jár.

Csernátony Antal: Nem bírja az Apponyi által felhozott ellenmondást megtalálni. Miután Apponyi is megengedi, hogy üres fenyegetések itt egyáltalában nincsenek helyükön, a delegáció nem tehet egyebet, mint egyrésztől kifejezni a közvéleményt, másrészt konstatalni, hogy a külügyminiszter eddig mindent megtett, a mit tehetett, a nélkül hogy extrém eszközökhöz nyuljon. Szólok még reflektál arra, hogy a delegációban nem pártok, hanem csak a parlamenttől választott tagok ülnek és hogy Apponyi gróf maga is számos esetben csatlakozott a többség határozataihoz. Már most, miután az ő nézete szerint, a külügyminiszter nem csak eddig megtette kötelességét, hanem a mint szólok meg van győződve, a jövőben is meg fogja tenni, ő is fentartás nélkül hozzájárul a bizalom kifejezéséhez a miniszter ezen kötelességérzete iránt.

Apponyi Albert Csernátonynak válaszolva, kiemeli, hogy a delegációban is különbözik azoknak állása, a kik bizalommal viseltetnek a külügyekre alkotmányos befolyást gyakorló magyar kormány iránt, azokétól, a kik ilyen bizalmat nem táplálnak. Szólok igenis részt vett a román dolgok feletti vitában, mert a felhozott panaszokat érdemi leg igazoltaknak találja és mert a többség döntő tényezőinek erélyes fellépése folytán azt kellett hinnie, hogy a dolgon hatályosan akarnak segíteni. Csak azt hibáztatja, hogy ilyen erős akaratot nem tapasztalt és csak ennek hiányában tartotta elhibázottnak az ünneplés nekiindulást.

Tiszta Kálmán, mint a delegáció egyszerű tagja, csak egy rövid megjegyzést akar tenni. Az iniciatívát ezen ügyben nem a jelenlegi delegáció tagjai, hanem — a mint már tegnap az előadó ur is kimutatta — már az 1892. évi delegátusok megragadták. Ő is azon véleményben van, hogy a román kérdés inkább a belpolitika kérdése, mintsem a külpolitikáé és csak sajnálhatja, hogy ezen kérdésnek tulzott jelentőséget tulajdonítanak, mert ezzel a mi határainkon túl könnyen azon alaptalan véleményt kelthetik, mintha ez az ügy bármily komoly aggodalmakkal tölthetne el bennünket. Ő is csatlakozik az előadó indítványához és ő sem képes az Apponyi által kiemelt ellenmondást felfedezni. Minden oldalról kijelentette, hogy mi üres fenyegetésekbe ne bocsátkozunk; ezzel szemben a külügyminiszter tegnap határozottan kifejezte, hogy ha szükséges, ő erélyes eszközökhöz is nyul, csak kéri, hogy azt a kérdést, vajjon ez történjék-e, és hogy mely momentumban történjék, reá bizzuk. Az albizottság tehát csak konzekvensen jár el, ha e tekintetben a miniszter iránt bizalmát fejezi ki.

Percezel Dezső egészen magáévá teszi az előadó indítványát. Ő ezt az indítványt szintén nem úgy értette, hogy külügyi politikánk súlypontja a román kérdésre helyeztesék, habár ez az időtartamot tekintve a magyar albizottság diskussiója során előtérben állott; ő a főszólt a hármas szövetség fentartására és még azon hatalmak iránt, a melyek még a szövetségben kívül állanak, a folyton növekedő bizalomra helyezi.

Berzeviczy Albert Apponyi gróffal szemben megjegyzi, hogy el nem ismerheti, miszerint hiba lett volna itt a romániai kérdést szóba hozni; a delegáció utóvégre is azokkal a kérdésekkel tartozik foglalkozni, a melyek aktuálisak és a közvéleményt foglal-

koztatják és hogy Apponyi gróf is ilyennek tekintette a kérdést, azt tanusította azzal, hogy arra vonatkozólag tényleg sok fontos és érdekes mondani valója volt. Vegye ki a maga részét, amit annál könnyebben tehet, mert ezzel semmi hiba sem történt s az albizottság e helyes eljárásának hü kifejezése lesz csak, ha a jelentés úgy szövegeztetik, mint az előadó javaslata.

Ezzel az általános vita be volt fejezve és elnök határozatképen kimondotta, hogy az albizottság elfogadja az előadó indítványát, természetesen annak fentartásával, hogy mihelyt annak teljes szövege előtte lesz, a részletek felől nyilatkozzék.

Az egri érsek beszédének hatása.

Samassa érsek kérdései, melyeket tegnap a konklave ügyében a külügyminiszterhez intézett és az ezekhez fűzött megjegyzések látható megütközést keltettek klerikális körökben.

A bécsi „Vaterland” erre vonatkozólag a következőket jegyzi meg: „Nagy meglepetést okozott Samassa érsek beszéde, a ki a jövő konklave biztonságát és az eksklusiva fogantatását a vitába belevonta. Nincs eddig megmagyarázva, hogyan jutott épen Samassa érsek arra a gondolatra, hogy ezeket a kényes és nagyfontosságú kérdéseket fölvesse. Lehet, hogy ezzel meg akarta előzni a más, hasonló szándékokat. Kétségtelen azonban, hogy eljárása messze, Európa határain túl is föltűnést fog kelteni.

Rómából erre nézve a „Neue Freie Presse”-nek a következőket sürgönyzik: Samassa érsek beszéde mély benyomást tett és örömteljes csodálkozást szült, mert nem várták azt, hogy egy egyházfejedelem épen ma, mikor az „Osservatore Romano” szeptember 20-ára czelelve, a pápa világi hatalmának helyreállítását szükségesebbnek tartja, mint valaha, ki fogja jelenteni, hogy a pápa ma magasabban áll, mint mikor világi koronák fölött rendelkezett. A „Riforma” fölveti a kérdést, hogy mit mondanak az intranzigensek ehhez az őszinte és bátor kijelentéshez? Vajjon az a magyar érsek is a holdban él, mivel nem látja be a pápa világi uralmának szükségességét? Igaz az, a mit az Osservatore mond, hogy ebben a kérdésben nem néhány négyszöghüvelyk földről van szó, hanem a pápa társadalmi állásáról. De mivel az érsek a pápának ezen 1870 óta kimagaslóbb állását emeli ki, bizonyára az a nézete, hogy a pápa egyéni állása kitünő s valóban mindaz, a mi 24 év óta Rómában és a Vatikánban lejátszódik, hatalmas bizonyítéka a pápa korlátlan szabadságának. Ma független és hatalmas, a legkomolyabb kérdésekben választott békebíró, de vajjon milyen volna a pápakerály helyzete, ha az anarchisták tervei egészen a trónjáig hatnának el? Az egyház csak azóta felelhet meg teljesen a társadalmi és az ethikai kötelességeinek, mióta megszabadult a világi gondoktól.

A „Magyar Ailam” természetesen más nézetben van és miután egész terjedelmében közölte az egri érsek nyilatkozatát, a következő megjegyzést fűzi hozzá:

„Igy szólott a magyar katolikus egyháznak egy főpapja... és jubilálják is őt érte az összes liberális újságokban.

Mi csak sajnálni tudjuk, hogy a pápaválasztás nagy aktusáról, mely a mi hitünk szerint egyenesen a Szentlélek Uristen fölvilágosító segedelmével történik, egy főpap oly ozinikus hangon beszél, mint valami egyesület einökének választásáról, melybe az állam rendőri hatalmának van beleszólása.”

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 óraker 746.6 milliméter, délután 2 óraker 762.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 óraker C° + 8.5, délután 2 óraker C° + 21.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 óraker DN. 1. délután 2 óraker DK. 1. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDÓJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 22. —

Száraz. — Enyhe.

Olvásóinkhoz.

— Felhívás előfizetésre. —

Október hó 1-ével az „Aradi Közlöny” új negyedévébe lép. Szokásunkhoz híven most is teljes bizalommal fordulunk közönségünkhöz, kérve, hogy bennünket továbbra is pártfogásukban megtartani, előfizetéseiket megújítani s lapunkat jóakarattal terjeszteni, ajánlani sziveskedjenek.

Az „Aradi Közlöny” Arad messze vidékén az egyetlen szabadelvű lap, a mely programját az utolsó betűig minden körülmények között beváltja. Politikai állásában nem ingadozik, nyíltan, leplezetlenül kimondja a tiszta igazságot s álaroz nélkül, törhetetlenül küzd a szabadelvűség minden ellensége, különösen pedig a reakció áldástalan aknamunkája ellen. Célja, programja marad a régi. Egyik sarkalatos pontunk lesz ezentúlra is kerülni mindazt, a mi a családi tisztesség ellen vét, különösen pedig kerülni a botrányt hajhászó, kiméletlenül támadó szenzációt, a mely nem egyszer goromba, durva kezekkel nyúl bele a magánemberek privát dolgaiba.

Irdnycikkeinket a jövőben is helyi vezércikkirőnkön kívül politikai kapacitások és előkelő fővárosi publicisták írják, kiknek ígéretet is sürjünk, hogy az „Aradi Közlöny”-t továbbra is bírjún felkeresik cikkeikkel.

Különös súlyt fektetünk Aradmegye és Aradváros specziális érdekeire, egy társadalmi, mint politikai, közgazdasági és egyéb szempontokból. Helyi és hírvonatunk, mely a közönség elismerését már eddig is kivívta, még élénkebb, még gazdagabb lesz s hű, igaz képet nyújtandja mindama nevezetes eseményeknek, melyek Aradmegyében, a városban, környéken s a nagyvilágban nap-nap mellett előfordulnak.

Távirati rovatunk a legértelmesebb az összes vidéki lapokéi közt. Elmondhatjuk ezt minden dicsekvés nélkül. Az „Aradi Közlöny” anyagi áldozatot nem kímélve, naponta hasábszámra menő eredeti táviratokat hoz mindazon említésre méltó eseményekről, a melyek előző nap és éjjel az országban és a külföldön történtek. Fővárosi levelezünk a legbefolyásosabb politikai egyéniségekkel tart állandó összeköttetést s így módjában van megbízható, minden szavában igaz táviratokat küldeni és nem léha, kalandos pletykákat, a melyek ok nélkül felizgatják a közönséget. Az országgyűlésről naponta kimerítő és teljesen tárgyilagos tudósítást hozunk. Így az „Aradi Közlöny” fölöslegessé teszi bármely lap járatását, mert már korán reggel közli egész részletességgel mindazt, amit a fővárosi lapokból a közönség csak késő délután olvashatna.

Rendkívüli kiadást ezentúl is adunk minden szenzációsabb eseményről. A rendkívüli kiadásokat helybeli előfizetőknek azonnal házhoz hordatjuk.

Közgazdasági rovatunk kiterjed úgy a helyi, mint a fővárosi piacra, annak összes ágaira. A fővárosi gabna-üzletről a Gyenes és Balog-cség küld mindennap tárgyilagos és megbízható távirati értesítést.

Egyáltalán fokozott erővel törekszünk arra, hogy az „Aradi Közlöny”-ben oly lapot adjunk a művelt közönség kezébe, a mely mindenről tájékoztat, szórakoztat s igaz, jó barátja a családnak.

Még egyszer és bizalommal kérjük tehát az előfizetések mielőbbi megújítását.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési ára:

HELYBEN,		VIDÉKEN,	
házhoz hordva:	postán küldve:	1 évre	1 évre
1 óra 12.—	1 óra 14.—	1/2 óra 6.—	1/2 óra 7.—
1/2 óra 3.—	1/2 óra 3.50	1 óra 1.—	1 óra 1.20

Aradmegye legtöbb adót fizetői.

Arad, szeptember 21.

Az alábbiakban folytatólag adjuk azok névsorát, a kik Aradmegyében a jövő évben a legtöbb adót fizetnek. (A csillaggal jelöltek adója kétszeresen van számítva.)

Zehe János birt. M.-Világos	612.22
Muszkulay János lelkész Uj-Panát	711.24
*Dr. Hollóssy Kálmán birtokos Felmés	608.36
Werner Károly bérlő Simánd	606.95
Tamásdán Döme földész Kurtics	604.52
Ausländer Sándor bérlő Berza	602.15
Hendrey Pál birtokos Arad	595.68
Hammer Antal bir okos Elek	582.48
Sármezey Akos birt. Talpas	577.99
Kabdebó Sándor birt. Talpas	575.21
Strasser Lajos birtokos Dulcsele	569.59
*Dr. Kramf János plébános Elek	565.46
Ifj. Werner Imre r. bér. N.-Halmagy	556.20
Kaufman Ignác keres. Pankota	554.68
Meszlenyi István bir. M.-Bodzás	546.83
Wittman Mihály (stucer) bir. Elek	544.21
*Bogdánffy Gergely birt. Arad	536.76
Mahler Tamás birtokos Arad	520.8
Czárán Géza birtokos Seprős	518.38
Abfall Ferencz bérlő Pankota	506.67
Kaufmann Károly keres. Pankota	504.07
Fackelmann Ferencz földész Kurtics	503.49
Friedmann Ferencz bérlő N.Pál	503.10
Gantner Károly birt. Uj-Szt-Anna	498.70
Amat András földész Elek	480.55
Horváth Ferencz földész M.-Bodzás	477.35
Kapdebó István birtokos Talpas	473.49
Szentpétery Lukás birt. Seprős	466.02
Bertha György bérlő Bokszeg	468.50
Szilbereisz Simon birt. Uj-Szt-Anna	464.21
Lövinger Sándor birtokos Arad	462.81
Grozda Péter birtokos Simánd	462.50
*Szathmáry Géza lelkész Pécska.	454.—
Tripón János földész Agris	451.61
Mohler Ferencz birtokos Arad	448.46
Kabdebó Gyula birtokos Budapest	445.65
Rauch János földész Glogovác	387.46
*Szondy Imre lelkész Kisperég	429.06
Messer Lipót kereskedő Kis-Jenő	425.27
Szécsényi Adolf reg. bérlő Borossebes	421.25
Steigenberger Mihály bérlő Csermő	414.—
Biro Kálmán birtokos Arad	410.66
ör. Bartolf Mihály földész Szemlak	410.50
Névay Sándor birtokos Simánd	400.25
Kohn Farkas bérlő M.-Bodzás	399.78
Rusz István földész Otlaka	399.55
Braun Samu kereskedő M.-Pécska	398.56
Istvánffy Béla bérlő Szemlak	397.—
Mairovitz Mór kereskedő Radna	396.64
Meirvasszay Sándor földész M.-Bodzás	389.97
Arkermann Antal földész Uj-Szt.-Anna	389.35
Lewy József bérlő Boros-Jenő	388.35
Szida György birtokos Arad	386.11
id. Katona József földész M.-Pécska	385.62
Varunttag Adam földész Glogovác	382.34
Temesváry Jakab birtokos Arad	381.08
ifj. Kreitler Ferencz földész Uj-Szt-Anna	376.76
Husz Mór kereskedő Kurtics	374.55
Csiky Dénes birtokos Gy.-Szt.-Miklós	371.60
Csiky Kálmán birtokos Gy.-Szt.-Miklós	371.60
Kohn Lajos bérlő Csermő	367.01
Balló János földész Orosháza	362.54
Dr. Varjassy Gyula birt. Budapest	362.28
Kohn Henrik kereskedő Méses	357.07
Tamásdán Szilárd földész O-Pécska	354.34
Buzás Mihály Kurtics	353.63
Vásárhelyi Béla birt. Arad	347.57
Ursz Miklós földész Kurtics	347.31
Belle János jegyző Kertlős	346.91
Id. Donáth János földész M.-Pécska	345.63
Wohlheim Lipót kereskedő Berzova	343.13
Reiner Dávid kereskedő M.-Pécska	336.12
Szathmáry Károly nyugalmazott jegyző M.-Pécska	331.97
Jerges Antal földész Glogovác	328.09
Kozma György földész Mikalaka	324.89
Weiszberger Lipót kereskedő Bokszeg	319.58
Zsiris György földész M.-Bodzás	329.52
Kelemen István földész M.-Pécska	316.25
Kohn László kereskedő Zsigmondház	311.50
Ney Salamon kereskedő Apáti	311.04
Gantner János földész Uj-Szt-Anna	306.70
Lékula Péter földész O-Világos	305.36
Szóky Márkus kereskedő Apatelek	302.46
*Petrilla Miklós lelkész Mácsa	303.42
*Farkas Sámuel lelkész Sikló	303.38
Erkel János mérnök Gyula	305.11
Szigmeth János földész N.-Pereg	300.48
Adam József földész Elek	300.16

Heu András földész Szemlak	298.52
Fackelmann Ferencz földész Szt.-Márton	297.23
Wittmann Miksa földész Elek	297.23
Bitter István keres. Kurtics	296.47
*Horváth Lipót lelkész Magyar-Világos	295.14
Fritz János földész N.-Pereg	294.33
Mezey Béla birtokos Apatelek	293.22
*Dr. Issekutz Károly orvos Arad	293.20
Ament János földész Elek	292.27
Lövinger Ignác ker. Gurba	291.72
Werner Imre reg.-bérlő Csermő	290.25
Schwartz Armin ker. Radna	289.34
Tamásdán János (Stéva) földész Ó-Pécska	289.09
Szentpétery Antal birt. Arad	288.23
Dániel Gergely birtokos Arad	288.—
Morvalla József földész Simánd	286.10
Sonnenschein Károly bérlő Berza	284.95
Burián László birtokos Silingyia	282.22
*Hunyady János lelkész Szent-Márton	281.34
Elias Adolf kereskedő Magyar-Pécska	280.12
Bulbova Vazul földész Kurtics	278.62
*Burdán János lelkész Szinitye	278.32
Roth Jakab kereskedő Szemlak	278.12
Pavlovits Szilárd kereskedő Pankota	277.87
Szkroinka Lajos malomtulajdonos M.-Pécska	277.79
Ponta János földész Kuvin	277.17
*Gánya Demeter lelkész Szemlak	275.10
Braun Ferencz földész Elek	273.86
Sármezey Arpad birtokos Seprős	273.20
*Mladin Gergely lelkész Kurtics	271.38
Ifj. Novák Péter birtokos Vaszoja	270.86
Deutsch Jakab kereskedő Kurtics	270.30
Wiesenmayer János földész Uj-Szt-Anna	268.84
Bosnyák Imre birtokos Holdméses	268.60
Szvidrán Mátyás földész Szt.-Márton	266.29
Wittmann János képv. Elek	263.01
Kelmen Ede kereskedő Bokszeg	263.09
Kelemen András földész M.-Pécska	262.13
Deutsch J. József birtokos Solymos-Bucáva	261.94
Reisz György földész Elek	261.31
Singer Mihály földész Elek	260.36
Scheer Gyula regále-bérlő Boros-Jenő	258.30
*Orth József lelkész Uj-Szt-Anna	257.12
Schäffer Adam földész Szemlak	255.30

(Vége következik.)

HIREK.

Szeptember 22. Szombat. Róm. kath. naptár: Tamás. — Protestáns naptár: Tamás. — Görög-keleti naptár (szeptember 10.): Menodóra. — A nap két 5 óra 32 perczkor, nyugszik 5 óra 40 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e n e t d i j t a l a n.

Kálcsay-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Heiynség: Polgáriskola, földszin.

Roboz fegyelmi ügye.

Az aradvárosi süketnéma iskola igazgatója, R o b o z József szünidejét Budapesten töltötte, s ezenközben sikerült a minisztertől kieszközölnie, hogy az a Budapesten létesítendő dadogók tanfolyamának vezetésével őt bizza meg.

Ezen a réven a miniszter leirt a város-hoz Roboz szabadságoltatása végett, a mi igen helyes dolog, de nem az, hogy Roboz még a kérvény elintézése előtt meg foglalta el A r a d o n viselt állását.

A közgyűlés tudvalevőleg nem adta meg Roboznak a kért szabadságidőt, hanem utasította az iskolaszéket, hogy i n d i t s a m e g R o b o z J ó z s e f e l l e n a f e g y e l m i e l j á r á s t.

Az iskolaszék már tegnapelőtt összeült határozathozatal végett, azonban az ülés a tagok részvétlensége folytán eredmény nélkül oszlott szét.

Tegnap újra összejött az iskolaszék, s határozott is. Az érdekes ülésen S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Millig József, Institória Kálmán, Barabás Béla dr., Schuszter Illés dr., Pollák Gyula dr., Szilágyi Ede dr., Szöllőssy Károly, Tedeschy Viktor, Brusch Alajos, Robitsek Agoston dr., Szathmáry János, Sallay Béla dr., Boros Vida, Bing Vilmos, Fényes Dezső

Nesnera Aladár, Abray Lajos, Heeger Ernő, Nikodém János, Mülek Lajos dr.

Salamon Gyula az ülést megnyitva, előadja az ülésnek általunk már említett célját, Bonts Aurél ezután olvassa a törvényhatóság átiratát, melyben az utasítja az iskolaszéket a szükséges intézkedés megtételére.

Salamon Gyula polgármester szerint az iskolaszék egyebeken kívül, saját tekintélyének megóvása végett köteles ez ügyben gyors határozatot hozni. Kéri az iskolaszéket, irjon át a felettes hatóságokhoz, hogy az indítsa meg Roboz ellen a fegyelmi eljárást, maga részéről pedig az ügy lebonyolításáig függessze fel állásától a süketnéma iskola igazgatóját, s fizetését szeptember hó elsejétől szüntesse be.

Ezt az iskolaszék egyhangulag el fogadta, valamint Heeger Ernő amaz indítványát hogy amiért Roboz a szabadságidejéért benyújtott kérvényére választ nem kapott — érvényesen határozta.

Az iskolaszék ezután Némethy Károly tanítónak háromhavi szabadságidőt engedélyezett, s őt ezidőre Záray Ödönnel helyettesítette.

A polgári leányiskola termét az iskolaszék a szabad órákban a tanítónő-képző tanfolyamra készülő leányok használatára átengedte.

Az elemi iskola hatodik osztályában ezidén nagyon kevesen jelentkeztek, miért is az iskolaszék az ötödik és hatodik osztály egybeolvasztását határozta el, s annak vezetésével Schrod Györgyöt bízta meg.

Ezzel az ülés véget ért.

— A király szeptember hó 21-én a ballasa-gyarmati hadgyakorlatok befejezésével Visegrádra ment, ahol szarvas-vadászatok lesznek. A vadászatok két-három napig tartanak, vagy esetleg tovább is, a szerint, hogy milyen lesz a király vadász-szerencsése. Innen Bécsen át Neubergrbe megy a király, a hol szintén udvari vadászatok lesznek. Azután pedig október elején Budapestre jön, a delegáció ülésének bezárására. Október 6. és 8-án delegációs ebédek lesznek a budai királyi palotában.

— Október 6-ika. A tizenhárom vértanu kivégzésének gyásznapját Arad város hazafias közönsége, mint minden évben, úgy az idén is a szomorú nap bánatos emlékéhez híven, komoly ünnepséggel fogja megülni. A budapesti egyetemi ifjuság — mint onnan értesítenek bennünket — szokásához képest küldöttségileg fogja magát az ünnepélyen képviseltetni. Lukácsy Miklós, az aradi honvédegyelet elnöke, Martos Ferencz joghallgatót, az egyetemi elnökségre felléptetett egyik jelöltet kérte fel, hogy mint az ifjuság vezére, emlékbeszédet tartson a városházán. Martos Ferencz már tudatta is, hogy a felkérésnek örömmel tesz eleget, és hogy többdemagával meg fog jelenni a gyászünnepélyen.

— A lemergi út elmarad. Nagy animóval indult meg a mozgalom, hogy az aradi dalárdák, s a vértanuk városának polgársága látogassa meg a lemergi országos kiállítását, s ezzel kapcsolatosan dokumentálja a lengyel testvérek iránti rokonszenvét. A küszöbön álló nagy szabású kirándulásnak azonban gátat vetett a lemergben mindinkább grasszáló cholera, mely esetleg vesztetgárnak tehetne volna ki a dalárdistákat. Tegnep aztán a égrehajtó bizottság falragaszokon tudomásul adta, hogy a tervezett kirándulás a cholera miatt elmarad. Egy végre nem hajtott szép tervvel tehát ismét több.

— Az arad-csanádi öntözőcsatorna. Az arad-csanádi öntöző-csatornatársulat arra vállalkozott, hogy az Alföldön egyelőre 20,000 hold sivar, kiszült mezőséget termékeny rétté

átalakítsa és hogy a szociális bajok orvoslására is nyújtson némi orvosszert, mivel egy eddig nem létezett keresetforrás nyílik meg az intenzívebb gazdálkodás mellett, amelynek az öntözés az alföldi síkságon egyik létfeltétele. Kétszerannyi jószágot tarthat öntözött földek mellett a gazda. A mezőhegyesi öntözött réteken az öt éves tapasztalat holdankint mintegy 20 métermázsa szénaterméstöbbletet eredményezett, ami 8 frtjával már 60 forintnyi jövedelemszaporodás holdankint és évenként. Ha ebből a beruházás amortizációja, fentartási költség és munkaszaporodás költsége számítva le is jár 15—20 forint, még akkor is megmarad tiszta jövedelemnek mintegy 40 forintnyi nyereség holdankint. Olyan kecses-gyógyító eredmény ez, hogy megérdemli a fáradságot és költséget. A műszaki tervek az említett 20,000 holdra már elkészültek, csak a pénzügyi megoldás és szervezkedés van még hátra, hogy a munkát megindítható legyen.

— Katonai utóállítás. Utóállítás volt tegnap délelőtt az aradi várbán, melyen öt hadköteles jelent meg. Az öt aradi illetőségű hadköteles közül kető bevált.

— Helyettesítés. Nagy Márton szalontai főszolgabíró Goldis János gör. kel. püspöki helynök öcsését ifj. Goldis János aradmegyei képesített jegyzőt, jelenlegi nagykamerasi közpécsi jegyzőt, a főszolgabírói hivatalnál megüresedett járási irnoki állásra helyettesítette.

— Szerencsétlenség a vadászaton. Most, a mikor javában folyik a vadászat, nagyon alkalomszerűnek találjuk egy régi tapasztalt vadász följegyzéseit közölni arról, hogy a vadászatoknál olyan gyakran előforduló szerencsétlenségeket miként lehet kikérülni: A puskát, akár meg van töltve, akár nem, mindig úgy kell tartani, hogy a cső nyílása soha ember felé ne forduljon. 2. A töltényt ki kell venni a puskából: a) fedél alatt; b) kocsin utkőben; c) ha a fegyvert leteaszszuk vagy bárhóva is megtámasztjuk; d) akadályok leghőzése esetén, ómos időben, árkok, gödrök átugrásánál stb.; e) a mikor a vadászok vagy a hajtók összejönnek. 3. A töltött vagy felhuzott ravaszú puskát úgy kell vinni, a) a hónalj alatt, hogy a cső a föld felé legyen fordítva; b) a vállon, hogy a cső hátra és fölfelé álljon; c) a lövésre készen, hogy a cső előre, fölfelé álljon, a talajtól legalább 35%-ra. 4. A lövésnél a) a vadász nézzen széjjel, hogy van e tökéletesen szabad tér, mert ha nincs, minden vadat el kell szalajtani; b) hajtásnál söréttel nem szabad az erdőfelé löni, ha a hajtók már mintegy 100 lépényire közeledtek; c) hajtásban mindig kívül kell löni, úgy a vadászok, mint a hajtók vonalán; d) kemény csapásokban, kemény utakon nagyon óvatosan kell löni, különösen fagyos, ómos időben; e) fölötté ajánlatos erdei vadászatoknál, hogy a vadász ur csak egy oldalon engedje löni a vadászokat.

— Tűzoltó-vizsga. Tegnap délután 5 órakor, a kápolna-utcai laktanyában tartották meg a tanítóképezdei növendékek tűzoltói vizsgáját. Az ifjakat Sztanekovics Miklós tűzoltóparancsnok képezte ki. A IV. osztályból 16-an, a III-ből 25-en vettek részt a tanfolyamban. A vizsga igen kitűnően folyt le, a szakértők nagy meglepedésüket nyilvánították.

— Czutor Béla, a híres vásárhelyi cigány, vasárnap d. u. 3 órakor zenekarával együtt ténzenét ad a városligetben. Ugyanaznap este s a következő három napon pedig Nagy Lajos vendéglőjében fog játszani, a mire felhívjuk a jó cigányzene kedvelőinek figyelmét.

— A csodaasszony története. Szegyenkeve pirulva állott egy csinos fiatal asszony az aradi alkaptány előtt, s elmondta, hogy nagy panasz van. De csak eddig jutott el a mondókájával, tovább nem bírta vinni, mert sirva fakadt.

— No mi baj? — kérdezte a kapitány.

— Nem merem megmondani.

— De csak mondja!

— Hát... isé:.. javasoltattam magamnak egy asszonnyal, aki...

— Nos, aki?

Itt aztán, hosszas vajadás után végre ki-nyögte, hogy ő már több éve férjnél van, de az

ég frigyüket mindezeidig nem áldotta meg gyermekkel. Egy cigányasszony pedig vállalkozott, hogy segít a bajon. Ezen a réven aztán kicsalt tőle ruhát, szoknyát, sok minden egyebet, és — kilenczvenkilencz tojást. Az alkaptány megígérte neki, hogy a csalónőt fel fogja kutatni.

— A hipnotizálás halottja. Széles körökben keltett óriási feltűnést és mély részvétet a thuzséri földesur, Salamon Tódor fiatal leányának, Ellának tragédiája, a ki hipnotikus álom közepette, egyszerre halva rogyott össze. A nagyfokú idegességben szenvedett leány már több ízben volt megelőzőleg is mediuma Neukom vereszi hipnotizőr kísérleteinek, a ki orvosi felügyelet mellett, hipnozis segítségével gyógykezelté is a fiatal leányt. A tragikus esethez a lapok sok mindenféle kommentárt fűztek, többnyire téves információk alapján Neukomot többé-kevésbé vétkes könnyelműséggel vádolva. E kommentárok folytán most Vragassy orvos, a ki jelen volt a szerencsétlenség alkalmával, a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A hipnoziánál jelen voltak: a szülők, számos családtag, a házi orvos, mindössze 14—15 személy.

Alapi Salamon Tivadar leányának, Ellának a hipnotizőr, Neukom nem tudóbajt suggerált, mint tévesen állítattik; ezt sem a szülők, sem én, tekintettel a hölgy nagymérvű idegességére és fogékonyására, elmei benyomásokra, nem engedték volna meg. Ellenben Neukom a szülők és a hipnotizálendő megelőző beleegyezésével az utóbbit hipnotikus álomban felkérte, hogy Vereszen tartózkodó tudóbeteg fivérének állapota felől felvilágosítást adjon. Az urhölgy ezeket bámulatos szakértelemmel megadván, nagymérvű synkopobe esett, a melyből, dacára a rögtön alkalmazott minden elképzelhető felélesztési kísérleteknek, nem voltam képes őt életre ébreszteni.

Az agyboncsolás kimutatta, hogy nem, mint tévesen állították, agytuberkulózis forgott fenn, hanem nagymérvű vérszegénység az agyban és savós átizzadás mérsékelt jelei (nagyobb nedvtartalom) mutatkoztak.

Kóros elváltozások, egyéb nyomok, vagy vele született alakbeli eltérések az agyon egyáltalán nem voltak megállapíthatók. Az agy boncsolását — mert egyéb szervek boncsolását a család meg nem engedte — a budapesti egyetemi kórbonczatani intézet első asszisztense, Lovrich József dr. ur az én, továbbá Józsa Endre dr., szabolcsmegyei főorvos ur jelenlétében végezte.

— Nyilvános köszönet. Steinitzer Géza és neje, Kornai Ilona ravatalára Salact Gyula megváltása fejében, nagyságos Salact Gyula polgármester ur közvetítésével 5 forintot jutattott az 1848/49-iki honvédek aradi segélyalapjának, — melyért ez uton is köszönetet mond, Aradon 1894. szeptember 26. Lukácsy Miklós honvéd-egyleti elnök.

— Pályázatok. Tanári állásra a pécsi állami főreáliskolánál október 15-éig; tanári állásra a soproni állami főreáliskolánál október 15-éig; jegyzői állásra a szolnoki törvényszéknél 2 hét alatt.

—x— A napisajtó fejlődése hazánkban már igazán bámulatos. A Pesti Hirlap, mely eddig is — naponkénti mellékleteivel s vasár- és ünnepuapi kettős számaival — tartalom-bőség tekintetében megelőzte valamennyi lapársát, most arról értesít bennünket, hogy már a jövő hótól kezdve oly tökéletesbitett gépen nyomják, mely 32 oldalas lapot is egyszerre állít elő, vagyis a 20—24—28—32 oldalra terjedő lapszám is — minden külön melléklet nélkül — egybefüggő egészet fog képezni. Szóval a Pesti Hirlap ismét első helyen és egyedül fog állani, belső tartalom és külső kiállítás tekintetében a napilapok közt. Azt már mondani sem kell, hogy a Pesti Hirlap a legtöbb mulattató közleményt s a legkimerítőbb országgyűlési tudósításokat hozza s hogy ma a legliberálisabb szellemű lap. A közönség rendkívüli pártolását pedig — mert hogy legtöbb példányban jelenik meg ez országban a napilapok közt, az ma már kétségbevonhatatlan dolog, — azal igyekszik meghálálni, hogy előfizetőknek, a tiszta nyereség egy jelentékeny részének földőzásával, már évek óta karácsonyi ajándékokot küld, egy pompás kiállítású, dustartalmu nagy naptár alakjában. Ez igazán oly kedvezmény, melylyel semmiféle mű-melléklet, vagy emlék-album föl nem ér, mert a naptárnak egész éven át hasznát veheti az előfizető s valóságos megtakarít egy forintot. Es est a kedvezményt megkaphatja min-

den új előfizető is, a ki havi 1 frt 20 krral vagy negyedévre 3 frt 50 krral a lapot megrendeli. Egy jó lapot s ráadásul nagy képes naptárt ily csekély áron szerezhetni, — valóban a napisajtó csodálatos felvirágzásának kétségtelen és örövendetes bizonyítéka.

—x— 60,000 forint a főnyeremény a lengermi kiállításai sorjegyeknél, mely 10% levonás után készpénzben fizetetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a husás szeptember 21-én történik.

MULATSÁGOK.

— **Tánczvigalom a városligetben.** Ma este tartják az aradi waggongyári munkások a városligeti vendéglő nagy termében zártkörű tánczvigalmukat. A waggongyári munkások mulatságai rendszeresen igen fesztelen kedélyben szoktak letolyni és így ma este a bálozóknek ismét egy kellemes este van kilátásuk. A mai tánczvigalom érdekességét nagyban emeli, hogy a zenét a vásárhelyi híres orgány: Czutor Béla bandája fogja szolgáltatni, a mely zamatos zenének egyedüli meghallgatása is már elég arra, hogy ez esti tánczvigalmat minél számosabban felkeressék, melynek sikeréről különben meg vagyunk győződve.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Új élelslap.** Rákosi Viktor (Sipulusz) az ismert humorista szerkesztésében október 1-én egy új élelslap hagyja el a sajtót Kaks Márton ozimmal. A lap előfizetési ára egész évre 4 frt. Ez az olcsóság és a szerkesztő országos neve a legjobb reklám a meginduló élelslap részére.

* **Értesítő** czimen új lap indult meg Szegeden Lipcsy Lajos szerkesztése mellett. Az új lap első száma, mely a szegedi pinczér-egylet hivatalos közlönye lesz, változatos tartalommal jelent meg.

* **Csepreghy Ferencz**né szerkesztésében ez év október 1-én három divatlap fog megjelenni, melyet olvasóközönségünk figyelmébe ajánlunk. „Divat Újság” czimen egy nagy női divatlap, melynek czélja, hogy a jó ízlés tanítását és a legújabb divatot az ország legszélesebb köreiből elterjessze, olvasóit a lehető legnemesebb és legegyszerűbb divatra, a széplőtöködés titkaira és művészetére kitanítsa, e mellett hazai, társadalmi és vagyoni viszonyaira való tekintettel szabja meg tanácsait. Havonként kétszer, 1-én és 15-én fog megjelenni. Előfizetési ára példátlan olcsó és pedig negyedévenként 1 frt, postai szétküldéssel 1 frt 10 kr. „Patyola” czimen egy fehérnemű-újság, külön szabás-mintaival és fehérnemű-divattudósítással. A Patyolat megjelenik havonként egyszer, ára negyedévenként 50 kr, postán szétküldéssel 55 kr. A „Gyermeke-Divat” nyolcz oldalas, képekkel gazdagon ellátott és pontos szabás-mintamelléklettel bővített gyermek-divat lap, a mely megjelenik havonként egyszer és lapdoskodik az újszülött kis babától kezdve a 10—14 éves korig fiú- és leány-gyermeknek szükséges mindenféle és fajta ruháról és fehérneműről. A Gyermek-Divat ára negyedévenként 50 kr, postai szétküldéssel 55 kr. Előfizetni lehet mind a három divatlapra az összes könyvkereskedőknél és a kiadóhivatalnál Budapesten, VIII., Rókk Szilárd-utca 4 szám.

TÁVIRATOK.

Delegáció.

Budapest, szeptember 21. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt megkezdte tanácskozásait Andrássy Aladár gróf elnöke alatt, és Münnich Aurél előadó előadása mellett.

A magyar kormányt Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, a közös kormányt Krieghammer Ödön közös hadügyminiszter képviselte.

Az elnök rövid üdvözlő megnyitója után felszólalt

Münnich Aurél előadó s a tárgyalás megkezdése előtt kegyelettel emlékezik meg Bauer báró elhunyt hadügyminiszteréről, akinek halála fölött, úgy véli, az egész bizottság nevében kifejezheti a legmélyebb fájdalmát. Egyben megragadja az alkalmat, hogy a legmelegebben és a

legőszintebben üdvözölje az új hadügyminisztert, Krieghammer.

Krieghammer közös hadügyminiszter a hadsereg nevében köszönetet mond halásan a Bauer báró emlékének adózott részvétért. Ami saját magát illeti, biztosítja a bizottságot, hogy előzekeny és nyílt eljárást fog gyakorolni a feladatok megoldására. (Élénk éljenzés.)

Münnich Aurél előadó ismerteti a hadügyi költségvetést és konstatalja, hogy az 1895. évi költségeloirányzat a rendes és rendkívüli költségvetésekben együttvéve 3,568,000 frttal magasabb, a rendes költségvetésben pedig 3,618,693 frtnyi növekedést tüntet fel. Ha levonjuk a saját jövedelmet, akkor marad rendes fedezetlen szükséglet 116,045,956 frt. Ajánlja általánosságban a költségvetést elfogadásra.

Bolgár Ferencz az általánosságban való elfogadást helyesli és ő megszavazza.

Elnök konstatalja, hogy a bizottság a a költségvetést egyhangulag elfogadta.

A katonai akadémia.

Münnich Aurél előadó ismertette a válaszokat, első sorban a katonai akadémiára vonatkozót. Feltűnőnek jelenti ki, hogy a közös hadügyminiszter, bár utasítást kapott a katonai akadémia tervének elkészítésére, ezen utasításnak nem felelt meg. Oka e mulasztásnak, hogy az akadémia költsége, a 40,000 forint előbb megszavazandó úgy a magyar, mint az osztrák delegáció által. Azonban a költség már bele van illesztve a budgetbe. Továbbá oka a hadügyminiszternek, hogy a jelenlegi akadémiák sincsenek tultömve s így egy harmadik akadémiába esetleg még növendékek sem akadnak. Egyéb-ként is a hadseregnek csapattisztekre van szüksége és azokat a hadapródiskolákból kapják. A katonai akadémiából kikerült tiszteknek a hivatása különösebb s rendeltetésük, hogy tovább képezzék őket a hadiiskolában, amely csak egy van s melyből előbb kell másodikat felállítani és csak azután lehet majd az akadémiát szaporítani. Emellett a magyar állam érvényesülésére kellő gond van fordítva a tartalékos tisztek ténylegesítésével. Mindezek alapján azt a határozati javaslatot terjeszti a delegáció elé, hogy:

a hadügyminiszter által felsoroltak mérlegelése mellett utasítsa a bizottság a hadügyminisztert a harmadik és Magyarországon felállítandó katonai akadémia felállításához szükséges tervek elkészítésére a 40 ezer frtos költséggel és azt részletes előterjesztés kiseretében mutassa be.

Abrányi Kornél nem bocsátkozik a kérdés beható vitatásába, e helyett azonban interpellációt intéz a hadügyminiszterhez, melyben kérdi, hogy ha a magyar állam a tisztképzést magára vállalná és tanítana magyarul, de a közös hadsereg igényeinek megfelelően és akként, hogy a jártasság a német nyelvben teljes legyen: ezzel szemben a hadügyminiszter milyen álláspontot foglalna el?

Ezzel kapcsolatban konstatalja, hogy a katonai akadémia osztrák ellenzése nagy vizet hajt a különböző pártok malmára. A függetlenségi párt örvend, ha nincs akadémia, mert korteskedhetik az akadémiával a választásoknál. A kormánypártnak pedig azért van javára az akadémia, mert követeléseivel szemben egyedül az viselkedik mérséklettel.

Hegedüs Sándor Abrányi interpellációjára megjegyzi, hogy az nem ide tartozik, hanem a parlament elé.

Zichy Nándor gróf hasonlóképp nem osztja Abrányi álláspontját.

Rudnyánszky József a választ tudomásul veszi, hasonlóképp Ghyczy Béla is.

Szell Kálmán nem megy olyan messze, mint ment Abrányi, ámbár Abrányi fejtegetéseiről nagyon elismerőleg nyilatkozik.

Öt perc szünet volt, mely után tovább folyt a tárgyalás.

Szünet után.

Nopcsa báró, Keglevich gróf és Busbach előadó Münnich javaslatát elfogadják, Balog nem.

Krieghammer miniszter rövid felszólalása után a delegáció tudomásul vette a miniszter első választát és rövid tárgyalás után a többit is.

A király-gyakorlatok.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. táv.) Budapesti tudósítónk Balassa-Gyarmatról a következőket jelenti: A mai felette érdekes csatározással véget értek a záróhadgyakorlatok, melyek a 4-ik budapesti hadtest (parancsnok Lobkowitz herceg altábornagy) és a 6-ik hadtest (parancsnok Kovács altábornagy) között ő felsége jelenlétében folytak le. A hadgyakorlatok élénk tanúságot tettek mindkét parancsnok kiváló vezéri képességéről, ép úgy, mint a csapatok kitűnő kiképzéséről és szívós kitartásáról. — A felség meleg hangon tartott hadsereg-parancsban kifejezést is adott ennek, melyben a landskroni hadgyakorlatokban résztvett csapatokat is megdicsérte. — Albrecht főherceghez intézett kéziratban köszönetet mond neki, valamint Beck tábornagynak és vezérkarfőnöknek és a gyakorlatok főintézőségének, buzgó közreműködésükért. A felség este a lakosság zajos éljenzése között ült a vonatra és Visegrádra utazott, az ott tartandó szarvasvadászatokra.

Hohenlohe lemond.

Budapest, szeptember 21. (Saj. tud. táv.) Hohenlohe főudvarmester állásáról legközelebb lemond. A magyarság körében, miután Hohenlohe a magyar udvartartásnak nagy ellensége, a hir bizonyos feltűnést kelt.

Megbüntetett tüntetők.

Budapest, szept. 21. (Saj. tud. távirata.) Kossuth halálakor az opera és a nemzeti színház nem tüzte ki a gyászlobogót. — E miatt akkoriban pár napon egymás után nagy tüntetések voltak. — Egy ilyen tüntetésekor a rendőrség Merai Emil mechanikust és Messinger Adolf műszerészt megkötözve akarta bekisérni, miután előbb három rendőr földre teperte és véresre karmolázta az egyiket. Az esetet ma tárgyalták és tekintettel az enyhítő körülményre, valamint arra, hogy a rendőrök tulságos buzgalommal jártak el, a vádlottak 2—2 frt pénzbüntetésre ítéltettek.

Kitüntetett főispán.

Balassa-Gyarmat, szept. 21. (Saj. tud. táv.) A király Degenfeld főispánnak, a Lipót-rend középkeresztjét adományozta.

Három gyilkos nő.

Bécs, szeptember 21. (Saj. tud. táv.) Három nő gyilkossági perét kezdte ma tárgyalni az esküdtszék. A vádlottak: Sibiger Berta 19 éves férjzett nő és két idős cselédje, Risl Mari és özv. Grünwald Mária, kik együttesen meggyil-

kolták Silbiger Berta csecsemőjét, a lelketlen anya felhívása folytán. A gyilkosság 4 hóval ezelőtt történt. A tárgyalás igen szenzációsnak ígérkezik.

Elitelt költő.

Genoa, szept. 21. (Saj. tud. távirata.) *Barbieri* Luigit, a hirneves olasz költőt a genuai törvényszék in contumaciam egy évi fogházra ítélte, mert néhány versében állítólag telbujtást és istenkáromlást követett el.

Hármaszövetség-ellenes törekvések.

Róma, szept. 21. (Saj. tud. táv.) Az irredentisztikus törekvéseket képviselő „Circolo Garibaldi” nevű egyesület a napokban Milánóban gyűlést hívott egybe, melyen napirendre tűzték ki, hogy miként lehetne a hármasszövetség ujonnan létrejöttét lehetetlenné tenni. Számos parlamenti képviselőt hívtak meg az ülésre, de csak *Imbriani* jelent meg. A gyűlésen azt az indítványt tették, hogy legalkalmasabb lenne egy fegyveres támadást intézni Ausztria ellen és egyúttal titkos szövetséget határoztak alakítani. A gyűlés nem fogadta el azt az indítványt, mely az Ausztriába való betörést javasolja, mert ezzel az olaszoknak a hármasszövetség elleni magatartásra dokumentálva lenne. (E hirt csak fentartással közöljük.)

A japán-kinai háború.

Yokohama, szept. 21. (Saj. tud. táv.) A japánok vesztesége a ping-yangi csatában: 11 tiszt, 154 ember elesett, 30 tiszt, 521 ember megsebesült. A kínaiak vesztesége 2000 halott, a sebesültek száma ismeretlen. A japánok 695 kínai katonát fogtak el.

Shanghai, szept. 21. (Saj. tud. táv.) Kobeből megerősítik azt a kínai forrásból eredő hírt, hogy a japánok az utolsó tengeri csatában három hadihajót elvesztettek.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósításoktól. —

Arad, szeptember 21.

(S.-sz.) A mai meglehetősen nagy búzahozatának csak igen kevés vevője akadt, az irányzat lanya, az ár néhány krajczárral alacsonyabb volt. Elénk vételkedvet tanúsítottak úgy kereskedőink, szeszgyáraink, mint a magánosok. A csekély új és még jelentéktlenebb ó-tengeri hozattal szemben az irányzat megszilárdult s az ár naponta javul. Más gabonamű csekély kínálat mellett változatlan áron kelt.

Eladatott:

Buza I. rendű 400 mm. 5 frt 40 krtól 5 frt 70 krig.

Buza II. rendű 500 mm. 5 frt 00 krtól 5 frt 40 krig.

Rozs névleg 4 forint 70 krtól 4 forint 90 krig.

Zab névleg 5 forint 20 krajczártól 5 frt 70 krig.

Arpa 50 mm-osa 5 frt 30 krtól 5 forint 60 krig.

Tengeri o névleg mm. 5 frt 30 krtól 5 frt 80 krig.

Tengeri uj 100 mm. 5 frt 20 krtól 5 frt 80 krig.

Tengeri uj csöves 150 métermázsza 5 forint 30 krtól 5 forint 60 krig két métermázsánként.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, szeptember 21.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt

volt. Elkelt 15,000 mm. 2¹/₂ kiral magasabb áron. Eladások:

	mm-osa	kg-gramm	frt
Tiszavidéki	200	83.	6.60
"	200	82.	6.60
"	2000	82.	6.60
"	300	80.	6.55
"	200	81.	6.60
"	180	81.	6.50
Pestvidéki	1800	80.	6.52 ¹ / ₂
Fehérmegyei	1200	80.	6.52 ¹ / ₂
Bánáti	2500	80.	6.52 ¹ / ₂
Bihari	100	81.	6.40
Zab	800		5.40
"	100		5.95
"	100		5.82 ¹ / ₂
"	800		5.75
"	200		5.70

Határidőüzlet: Amerika ma is lanya árfolyamokat jelentett s nálunk is a tegnapi esteli zárlatnál valamivel lanyhábban indult az üzlet, később azonban élénkebb keresletre 1—2 krral megszilárdult. Tengeri teljesen változatlan árfolyamokon indult s a csekély forgalom következtében változatlanul zárlt is. Rozs igen élénk kereslet mellett szilárd, zab változatlan.

Zárlat 11 órakor:

Buza szeptember—október 1894	6.35—6.37
Buza márczius—április 1894	6.82—6.83
Tengeri május—június 1894	5.88—5.90
Tengeri őszre	6.23—6.25
Zab márczius—április 1894	5.69—5.70
Zab őszre	6.08—6.10
Káposztarepoze	9.10—9.30

Külföld: New-York: búzára $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{8}$, tengerire $\frac{3}{8}$ — $1\frac{1}{8}$ lanyhább, Chicago: búzára $\frac{3}{8}$, tengerire $\frac{3}{4}$ — $1\frac{1}{8}$ lanyhább, Páris szilárd, London és Liverpool csendes.

Értéktőzsde: Pár nap óta tartó igen szilárd irányzat tetemesen ellanyhult, nemzetközi papírok és különösen déli vasut-részvény erős fedezésekre pár frttal lanyhábbak. Helyi papírok szintén igen lanyhák, a jelzálogbank kivételével, mely legjobban tartja árfolyamát.

Zárlat 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	371.—
Magyar hitelrészvény	464.50
Osztrák államvasut	459.—
Rima-Murányi	264.—
Déli vasut	114.—

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi szept. hó 20-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Óreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 41.—41.5 krig. Óreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 41.—41.5 krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 43.— krig. Fialat közép (pkint 251—320 kg-ron súlyban) 43.—43.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 45.5—47.5 krig. II. Magyar szedest: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 41.—42. krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 45.—46. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 42.—48. krig. Közép (páronként 220—260 kg-ron súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ron terjedő súlyban) 42.—42.5 krig. Sertéslejtés szám 1894. szept. hó 18-án volt készlet 185,285 darab. 1894. szeptemb. hó 19-én felhajtott: 2856 drb. 1894. szeptemb. 19-én elszállított: 4068 drb. 1894. szept. 20-án maradt készletben 185,285 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: Csendes.

Szeszüzlet.

— Szeptember 21. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 58.—, kisüzletben 58.50 hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 85 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsden.

Budapest, 1894. szeptember 21.

Magyar aranyjárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	122.40
Magyar koronajárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	98.80
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	128.50
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséjegy kölcsön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	99.—
Osztrák járdék ezüst	99.—
Osztrák járdék arany	124.75
Korona járdék	93.—
1860-ki államsorsjegyek	147.—

Osztrák-magyar bankrészvény	1038.—
Magyar hitelbank részvény	468.50
Osztrák hitelintézet részvény	371.80
Osztrák-magyar államvasut	361.80
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.85
Német birodalmi márka	60.80
London	123.80
Páris	49.15

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 21. d. u. 5 óra.

F	a	j	frt/lym	100 kg. ár
				frttól frtig
Buza bánági uj				6.25 6.50
Buza tiszavidéki				6.80 6.55
Buza pestvidéki				6.25 6.50
Buza fehérmegyei				6.25 6.60
Buza bánági				6.35 6.60
Rozs uj, I-od rendű				5.20 5.25
Rozs uj, II-od rendű				5.10 5.15
Arpa takarmány				5.60 5.95
Arpa égetni való				6.25 7.10
Arpa sörfőzdei				7.30 8.40
Zab				5.70 6.15
Tengeri bánági				6.20 6.30
Tengeri másnemű				6.20 6.30
Káposzta-repoze bánági				9.70 10.10
Köles				—
Buza szept.-okt.				6.38 6.85
Buza márcz.-ápr.				6.78 6.80
Buza máj.-jun.				—
Rozs szept.-okt.				5.38 5.38
Tengeri jul.-aug.				—
Tengeri aug.-szept.				—
Tengeri októberre				6.25 6.30
Zab márcz.-ápr.				6.05 6.07
Zab szept.-okt.				5.70 5.73
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				10.20 10.30

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Honka (Arad) A „Bánymester” híres kupléjának zenei részét bizony nem közölhetjük, de hát itt van a hiteles szövege:

Bárho! volt a molnár lány,
Egy halász járt a nyomán,
De nem hallgatta a nő,
Uri mődra vágyott ő!
Ejjel, míg halászni ment
A fia rajong, eseng:
„Ablakot nyiss szép babám!”
Gunyosan szól a leány:
„Oh ne duzzogj, ne kivánd,
Oh ne duzzogj, és ne bánd,
Oh ne duzzogj és eredj,
Jó utat és ne feledj!”

A leány világba mén,
Hol vakítja pompa fény,
Ámde egyszer vissza jó,
Már többé nem búszko ő.
Ha ifja halászni ment,
Busan ifja így eseng:
„Jer, vidítsd a bánatot” . . .
A halász mondja most:
„Oh ne duzzogj, ne kivánd,
Oh ne duzzogj és ne bánd,
Oh ne duzzogj és eredj,
Jó utat és ne feledj!”

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 21. —

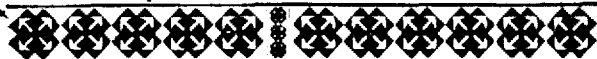
Fehér Kereszt szálloda: Adler K. főmérnök, Mikoloz. Mayer János kőedény gyáros, Murány.
Arany Kulcs szálloda: Fleischer Ferencz kereskedő, Makó. Heller Mór kereskedő, Pécska.
Három Király szálloda: Dénes István jegyző. Kujed. Mladin György jegyző, Silingyia. Tamásy András építész, Pankota. Varga János szerelő, Budapest.
Vasúti szálloda: Főty János kereskedő, Pécska. Komény Ignác kereskedő, Budapest. Petrikovits Géza segédjegyző, Monostor. Stasek Albert kereskedő, Szeben.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Egy fix jövedelmű, a 30-as években levő intelligens férfi közös háztartásra óhajt lépni egy oly 20—30 év közötti nővel, ki néhány száz forinttal rendelkezik, házasság nincs kizárva. Cím megtudható a kiadó-hivatalban vagy ajánlatok intézhetők F. G. címre poste restante.

* Az ezen rovat alatt közzéttek nem vállal felelősséget a szerk.

7/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Közölni teszem, hogy Arad sz. kir. város közönsége az élvíz-csatornába torkolló utcza csatornának mint viziművek engedélyezése s vízikönyvbé bevezetése iránt folyamodván, a kérvényt mellékletei s a kulturmérnöki hivatal, mint hatósági szakértő észrevételeivel együtt hivatalomban a folyó hó 15-től számítandó 30 napra közzemlére kiteszeni s annak tárgyalására határidőül 1894. évi október hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm, a tárgyalás helyeül pedig a város székházának tanácstermét kijelelem.

Egyidejűleg az érdekelteket felhívom, hogy a kérvény tekintetében netán teendő észrevételeiket akár a közzemlére való kitétel alatt írásban akár a tárgyalásnál szóval vagy írásban adják elő, minthogy ellen esethen a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1894. évi szeptember hó 12.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

9968/1894. k. ü. sz.

Az aradi kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. ügyészség felügyelete alatti központi és a hatósága területén levő: borosjenői nagy-buttyini, kisjenői, nagyhalmágyi, pécskai, Mária-radnai és világosi kir. járásbírósi fogházakban letartóztatott foglyok és rabok rendszeres ételmezésének, valamint a betegek számára orvosai rendelvény alapján kiszolgáltató ételadagok és élelmi szereknek a jövő 1895. évi január hó 1-től terjedő (1) egy évre — esetleg kivételesen 3 évre — leendő együttes biztosítása iránt az aradi kir. ügyészség hivatalos helyiségében f. évi október hó 17-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók azzal értesítettnek, hogy 50 kros bélyeggel ellátott s az alábbi kellékeknek megfelelőleg kiállított és felszerelt zárt írásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig az alulírt kir. ügyészségnél nyújtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban számokkal és betűkkel kiírva külön ajánlat teendő:

1. A rendszeres étadagra 56 dekagramm kenyérral együtt,
2. a böjti (112 dekagramm kenyér) étadagra nézve és
3. a betegek részére kiszolgáltató ételadagok nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított százalékos leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz összege (1000 frt) egy ezer forintban állapítatik meg, mely készpénzben, vagy szabály szerint biztosítékul elfogadható értékpapirokban — ajánlatokhoz melléklendő; a szóbeli árlejtésben részt venni óhajtoknál pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyeztetvén, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak letétben levő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók, előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat, a zárt ajánlatokhoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A piaci árak alapján számvevőileg megállapított kikiáltási ár a rendszeres étadag és 56 dkgr. kenyérral együtt 16⁰⁰/₁₀₀ kr., a böjti (112 dkgr. kenyér adagra nézve 11²⁰/₁₀₀ kr., a beteg étadagok kikiáltási áráiról, valamint a részletes árlejtési feltételekről, a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesítés szerkesztendő s az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Kelt Aradon, 1894. évi szept. hó 21-én.

Parecz György,

307. 1-X kir. ügyész.

18729/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivélségi m. kir. miniszterium 51252/94 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Horvát-Szlavonországban a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig tiltatik.

Arad, 1894. szeptember 15.

A városi tanács.

1969/1894. pm.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj-alapítványból az aradi polgári iskola tanulóira nézve egy hely betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- a) hogy az aradvárosi polgári iskolában tanul,
- b) hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bír,
- c) hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak: 1. a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlén árvák, 2. az aradvárosi szegény özvegyek fiai, 3. az aradmegyei szegény szülőtlén árvák, 4. ezen vármegyei szegény özvegyek fiai, 5. az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5. pontok szerint minősített pályázók nem jelentkeznek, a többi pályázók közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatainak egy hatodából áll, a mely 1894. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, mindenkor a tanév befejezte után fizetettik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi szeptember hó 31-ik napjáig nyújtandók be.

Arad, 1894. évi szeptember hó 10.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

12386/1894.

3-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményvételei jóváhagyott 12757/408 834. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák meg, hogy a vízfelgő árkok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel bírjon.

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkok telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerinti kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsiját bejártnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezések eleget nem tesznek, 2 frttől 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szakszerű védekezés, hogy a homoklás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos

főkapitány.

1868. év óta bevált szer.

BERGER-féle gyógy-KÁTRÁNY-SZAPPAN

Aradon kikiáltották Állam ajánlva, Európa legtöbb államában Magyar sikerral alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevetségesen idült pikkely-sömör, kocs s dőd, kútegek, ugyancsak orr-rezeség, ötvör, fagydag, láb-izadás, fej- és aszkallkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányt 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok elkerülése végett határozottan Berger-féle kátrány-szappan megrendelésre és az ismari véglegesre való figyelmeztetés kérik. Idült bőrbetegségeknél sikertel alkalmaztatik a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan. Amely esetben csak jobbnak találtnak, csak a Berger-féle kátrány-kénszappan kérendő; minthogy a külföldi utazatok hatástanosoknak bizonyulnak. A gyengébb kátrány-szappan az **arabőr tisztáltozószappan**

előállítására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegsége ellen feltétlenül bőrtisztító mosszó és fürdőszappan mindennapi használatul szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan 25% glicerín tartalommal és édes illattal.

Arad minden fajnak használati utasítással együtt 25 kr. A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő: **benzoe-szappan** a bőr simítására, **borax-szappan** pattanások ellen, **carbol-szappan** a bőr simítására himlőbajoknál és mint fertőtlenítő szappan, **lithyol-szappan** rheuma és arcvérzés ellen, **szeplő-szappan** igen hathatós, **Tannin-szappan** lábbizadás és hajkihullás ellen; **fog-szappan** a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a ropratókra. Csak Berger-féle szappanokat kell kérni, minthogy azonos névű más szappanok is vannak. Gyár és főraktár: G. Heil & Comp. Troppan. Üzemjelölő kitétele a nemzetközi gyógyszer-tudományi kongresszuson Bécsben 1893.

Kapható Aradon:

Domszay Máttyás, Kiss István, Ring Lajos és Demkó Géza urak gyógyszer-tárában, különben pedig a magyarországi legtöbb gyógyszer-tárában

338 6-6

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdett gyógyszer-különlegességre beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az 3 világrészben el van torjádve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestőszert. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje bármely fogfájást azonnali megszűntet. 1 üveg 35 kr.

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrt szépen hatásában minden más szert felmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménési aszúbor Egy 86 centil. üveg 1 frt 50

Chinabor 2% Chinin-tartalommal. Egy 80 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoxiddal. Egy 80 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélküli, vörösfehér és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya égő, 1 drb 60 kr. 12 percsig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percsig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és oszvos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenféle gyógy-szerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszer-tárában minden vegyvizet és gázvizet elfogadottnak és lelkiismeretesen eljuttatunk.

331 6-12

Már csütörtökön Lembergi Sorsjegyek a 1 frt. húzás! kiállítási

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank“-nál és Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében. 781 13—17.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségekben!

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!

Önmunkáló tözepszűrő-closetek.

Bettföldi és kütföldi szobákban! Szobai árnycsészek mindenféle tetszetős alakban. Arnycsészek-berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák, stb. részére.

747. 6—6.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözeggör! Tözegalom! Mindennemű tözeggártmány nagy raktára. Az országos közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva!

Különlegesség:

ombori és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elvezetési vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál az igazgatóság.

Magyar Tözeg- és Műtrágya-IPAR TÖZEGVÁNYTÁRSASÁG
Igazgatóság: Budapest, IV., Városház-tér. (Hársházár).

5187/1894.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak 39102/II. 894. sz. a. kelt rendelete nyomán az érdekeltek figyelmeztetése céljából ezennel közhírré teszszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedése folytán a hazai vasutak a folyó évi október hóban Bécsben tartandó nemzetközi ménszemplére teherárúért szállítandó ménék után az általaános díj-szabási határozmányok (I. rész) 153. lapján a kiállítási állatokra névsze megállapított kedvezményt, az ugyanezen alkalomból gyorsárúként szállítandó ménék után pedig a kedvezményes teherárú díjtételeket 50% felemelve fogják alkalmazni.

A szóban lévő ménszállítmányokat illetőleg az osztrák területen fekvő vasuti vonalokon és ugyanezen kedvezmények nyerendnek alkalmazást.

A kedvezmények számszerű mértéke és alkalmazásának módozatai bármely vasuti állomásán megtekinthetők.

Arad, 1894. évi július hó 28-án.

A városi tanács.

3—3.

19194/194.

3—3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszszük, hogy a szűretnek városunk határában való megkezdésére határnapul folyó évi október 1-jét tűztük ki.

Arad sz. kir. város tanácsának 1894. évi szeptember hó 18-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

12482/1894.

799. 3—3.

Körözés.

Arad sz. kir. város határában egy körülbelül 12 éves pejszörű csillagos homlokú hátnál balról N. bely-gü kancazó ló találatotott bitang-ságban.

A fent leirt ló tulajdonosa köröztetik azal, hogy a mennyiben az igazolt tulajdonos folyó évi október 1-ig a ló átvétele végett nem jelentkezik, az, mint gezdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Aradon, 1894. évi szeptember 13.

Sarlot Domokos

főkapitány.

Kolarits Nándor

egyenruházati intézet

Temesvárott, Jenőherczeg-utca 54. szám.

Aradon, Andrásy-tér 20-ik szám.

Van szerencsém a magas nemességnek, a tekintetes tisztikarnak és a t. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint helyben **fiók-üzletet** nyitottam, a hol

mindennemű katonai egyenruhákra

rendelések elvállaltatnak. Erről szóló árjegyzékek kívánatra bérmentve megküldetnek. Raktáron nem lévő egyenruházati és felszerelési cikkek legpontosabban beszereztetnek.

Polgári ruhák

legújabb divat szerint készítettnek. Speciálista magyar diszruhák és diszlivréek elkészítése.

Az aradi t. cz. közönség eddigi becses bizalmára támaszkodva, kérem azt számomra továbbra is fentartani, amint is összes törekvésem oda fog irányulni, hogy minden kívánalomnak tökéletesen eleget tehessek.

Arad, szeptember hóban.

Legmélyebb tisztelettel

Kolarits Nándor.